

BIULETYN KOWIEŃSKI

W I L B I

WILEŃSKIE BIURO INFORMACYJNE (WILBI) ZAMKOWA 3-3

Nr.

564

Treść numeru:

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

Dział.Str.

K r o n i k a .

1. Echo artykułu E.M.Schummera o sztuce litewskiej w "Lietuvos Aidas".-	I.	1.
2. Odczyt działacza fińskiego o Litwie.-	"	"
3. Ratyfikacja układu handlowego z Japonją.-	"	"

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WEWNĘTRZNEJ I ŻYCIE SPOŁECZNE.

4. "Lietuvos Aidas" o nowych samorządach litewskich.	III.	"
5. Sprawa wyborów do nowego Przedstawicielstwa Studentów w prasie kowieńskiej.	"	2.

K r o n i k a .

6. Wybory prezidenta.-	"	3.
7. Sprawa redukcji płac urzędniczych.-	"	"
8. Antypaństwowa działalność organizacji "Viltis".-	"	"
9. Sprawa smajatku eksprakata Olszewskiego.-	"	"
10. Sprawa dwunajsi posła litewskiego w Estonji Malinowskiego.-	"	"
11. Sprawa dwunajsi redaktora "Musy Krastas".-	"	"
12. Uniewinnienie księdza.		

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

13. Zjazd Związku Litwinów robotników i rzemieślników kraju Kłajpedzkiego.-	VII.	"

-----000000\$00000-----

I. ZAGADNIENIA POLITYKI ZAGRANICZNEJ.

K r o n i k a .

Esch a artykułu E. M. Schummera o sztuce
Litwy w "Lietuvos Aidas". "Lietuvos
Aidas" /Nr.268/ daje skrót art. E. M. Schummera, jaki się ukazał w "Ekspre-
sie Porannym" /Nr.277/p.t. "Jak Kowno służy sztuce narodowej". W arty-
kule tym stawia autor Polakom za przykład działalność Litwinów na po-
lu sztuki, a zwłaszcza rozwiązanie przez Litwinów sprawy teatralnej.
Litwini, nie mając takich dramaturgów jak Słowacki, Wyspiański, No-
waczyński czy Goethe, zdołali jednak stworzyć i utrzymać teatr i ope-
rę, której by się nie powstydzili żaden kraj europejski.

Artykuł p. Schummera zaopatrzuje "Lietuvos Aidas" w komentarz
następujący: Autor artykułu Eugenjusz M. Schummer, który bawił w swoim
czasie na Litwie z wizytą, bynajmniej się, jak wiadomo, nie odznacza
ani taktem politycznym, ani swymi sympatjami dla Litwy. Krótki pobyt
jego na Litwie dał mu jednak okazję zrobienia się w Warszawie swoistym
"specem" spraw litewskich. Od czasu do czasu udziela przeto p. Schummer
społeczeństwu polskiemu swoistych informacji o Litwie. Informacje te
przedstawiają się pod względem obiektywizmu częstokroć bardzo smutno.
Jednakże we wzmiarkowanym artykule okazał autor szczególną odwagę cywil-
ną. Kończy zaś Schummer swój artykuł hamletowskim pytaniem "A u nas?"
Tak Panie Schummer, zgodzić się trzeba na to, że gdyby Polacy zamiast
się reklamować więcej pracowali na polu kulturalnym, to może owa
prawdziwa kultura nie pozwoliłaby Polakom skierować koła swej historii
na drogę anarchicznego tragizmu. Być może, kultura powstrzymałaby wte-
dy was, Polaków od brutalnych krzywd w stosunkach z pracującym nad stwo-
rzeniem kultury narodem litewskim.

Odczyt działacza fińskiego o Litwie.
Jak podaje "Lietuvos Aidas" /Nr.268/, w tych dniach wygłosił o Litwie
odczyt działacz fiński i konsul honorowy Estonii p. Heikki Lehmus.

Ratyfikacja traktatu handlowego z Ja-
ponją. Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.269/, dotychczasowy kon-
sul w Berlinie p. Sidzikauskas wymienił z ambasadorem Japonii dokumen-
ty ratyfikacyjne litewsko-japońskiego traktatu handlowo-nawigacyjnego.

III. ZAGADNIENIA POLITYKI WNEWNETRZNEJ
I ŻYCIE SPOŁECZNE.

"Lietuvos Aidas" o nowych samorządach
litewskich.

"Lietuvos Aidas" Nr.268 z dn.24.XI.1931 r. Art.p.t. "Nowe
samorządy w życiu". Streszczenie:

Nareszcie wszystkie samorządy miejskie wprowadziły w życie
nową ustawę o swej działalności. Obecnie można też ocenić wyższość
nowej ustawy nad dawną. Praca w nowych samorządach rozwija się po-
myślnie, a ludność całkowicie jest zadowolona. Nowoobrani przedstawi-
ciele dobrze się orjentują w swych obowiązkach i intensywnie pracują.
Nowa ustawa nie jest wprawdzie całkowicie zgodna z kierunkiem pseudo-
demokratycznym, który przez nieporozumienie uważa się na Litwie i gdzieś
indziej za właściwą demokrację. Szukanie myśli politycznych w masach
szerszymi zajętych swymi codziennymi sprawami, było z gruntu fałszywe.
Masy były wprowadzane w błąd, gdyż mówiono im, że idee unormowania st-
sunków państwowych powstają w samych masach, a nie są dyktowane przez
przywódców partji poszczególnych. Pomysłne wyniki dotychczasowej pracy
samorządów dowodzą, że jakieś nowe przedstawicielstwo tego czy innego
odłamu społeczeństwa jest zbędne. Skoro w samorządach wszystkie ugrupo-
wania, zawody i sfery mają swych przedstawicieli, ten uniwersalny od-
łom dostatecznie zaspakaja wymagania społeczeństwa. W związku z tem,
zgodzić się trzeba, że w obecnym życiu państwa litewskiego samorządy
odegrywają jedną z najważniejszych ról.

Sprawa wyborów do nowego Przedstawicielstwa Studentów w prasie kowieńskiej.

"Auszra" w Nr.13 z dn.24.XI.1931 r.w art.p.t."Czyja młodzież akademicka" omawia wyniki wyborów do Przedstawicielstwa Studentów.

Streszczenie:

Wybory do Przedstawicielstwa Studentów, jakie się w tych dniach odbyły są godnym uwagi wskaźnikiem ustosunkowania się i ugrupowania się młodzieży akademickiej na Litwie. Wybory wyraźnie wykazały, że większa część młodzieży pozostała wierna zasadom katolicyzmu. Lista studentów-atejtininków i w r.b.zdobyła pierwszeństwo zyskując 863 głosy i przeprowadzając 12-tu przedstawicieli. W porównaniu z wyborami zeszłorocznymi i z przed dwóch lat /1929 - 610 głosów, 1930 r.- 717 gł. rok bieżący przyniósł większy sukces. Atejtininkowie z roku na rok zyskują większe zaufanie i więcej stronników. Nie da się tego powie- dzieć o studentach-tautininkach. Mimo ponętnych warunków i wielkich wysiłków, nie skupiają oni przy sobie większej liczby stronników. Wprawdzie przeprowadzili oni 5-ciu przedstawicieli i zyskali przeszło 100 głosów więcej niż w r.ub., lecz jest to stosunkowo niewiele. Grupy lewicowe socjalistyczne, jak zwykle, nie mają wśród studentów wielkie- go powodzenia /w r.b. zaledwie 6-ciu przedstawicieli wraz z 2-ma przed- stawicielami "Varpasa"/. Charakterystyczną jest natomiast rzeczą, że komunistyczna lista "Aurora", która w r.b. poraz pierwszy się ukazała publicznie przeprowadziła dwóch przedstawicieli.

Mniejszości narodowe okazały szczególną aktywność, co podnios- ło liczbę ich przedstawicieli i liczbę zyskanych głosów. Żydzi zyska- li więc 661 głosów /1930 r.-513 i przeprowadzili 9 przedstawicieli/. Wobec tego, że jeden Żyd przeszedł z listy komunistycznej, Żydzi będą stanowili największą grupę po atejtininkach /10 przedstawicieli/. Wybo- ry wykazały, że liczba studentów-Żydów corocznie niezwykle wzrasta. Polacy zyskali 3-ch przedstawicieli /w r.ub.tylko 2. Wreszcie Rosjanie i Niemcy po 1 przedstawicieli.

W tej samej sprawie pisze "Dzień Kowieński" Nr.268 z dn.24.XI w art.p.t.

"Oblicze nowego Przedstawicielstwa Studentów" co następuje:

Ostatnie wybory do Przedstawicielstwa Studentów U.W.W. wskazu- ją, na wzmożenie się wpływów grup nacjonalistycznych wśród litewskiej młodzieży akademickiej. Postępowa studenterja litewska, która w prze- ciągu dwóch ostatnich lat przodowała w Przedstawicielstwie, poniosła obecnie klęskę w pełnym znaczeniu tego słowa. Zresztą klęska ta była przesądzona z chwilą, gdy twierdza tej studenterji - zwiasek towarzystw wydziałowych ~~wydziałowych~~ został opanowany przez atejtininków i tauti- ninków, występujących tamrazem w jak najlepszej komitywie.

Cyfrowo klęska grup postępowych wyraża się jak następuje: w poprzednim Przedstawicielstwie liczyły one łącznie 11 mandatów /na 41/, obecnie uzyskały zaledwie 4 /na 45/. Oczywiście, iż przy takiej ilości mandatów wpływ litewskich grup postępowych na ukształtowanie się nowego Przedstawicielstwa będzie minimalny.

Żadne z ugrupowań nie posiada dostatecznej większości dla samodzielnego utworzenia prezydium. Obiegają pogłoski o możliwościach utworzenia "wielkiej koalicji litewskiej", z wyeliminowaniem mniej- szości narodowych. Kto wie, czy nie oznaczałoby to również zerwania z dotychczas stosowaną w Przedstawicielstwie zasadą tolerancji.

Reasumując wyniki wyborów do nowego Przedstawicielstwa, na- leży podkreślić sukces uzyskany przez listę Zjednoczenia Polaków-Stu- dentów U.W.W., co świadczy dodatnio o uświadomieniu narodowym i or- ganizacji polskiej młodzieży akademickiej. Akademicy-Polacy biorą już poraz czwarty /od 1927 r.przyczem w 1929 r. listy nie wystawiono/ udział w wyborach do Przedstawicielstwa, uzyskując stale coraz to większą ilość głosów. W 1927 r. lista polska uzyskała 113 gł. i 2 mandaty, w r.1928 - 136 gł i 3 mandaty i obecnie - 180 gł. o 3 manda- ty.

K r o n i k a .

W y b o r y p r e z y d e n t a . Jak podaje "Siegodnia" /Nr.328/, prezydent Republiki A.Smetona podpisał opracowany przez Gabinet Ministrów projekt ustawy o wyborach prezydenta Republiki. Według nowej konstytucji prezydent republiki wybierany jest przez specjalnych przedstawicieli narodów zgodnie ze specjalną ustawą. Postanowienia ustawy tej są następujące: wszystkie samorządy wiejskie i miejskie wybierają na swych zebraniach w dn.2 grudnia specjalnych wyborców, którzy w liczbie 118 /w tem 5 z m.Kowna/ zjadą się 11 grudnia w Kownie, gdzie dokonają wyborów prezydenta. Ustawa ta opublikowana będzie w nadzwyczajnem wydaniu "Wiadomości Urzędowych".

S p r a w a r e d u k c j i p ł a c u r z ę d n i c z y c h . Jak podaje "Siegodnia" /Nr.328/, nowy budżet państwowy zbilansowany na 1932 r. w wys.295 milj.lt.nie przewiduje redukcji płac urzędniczych. Skasowane zostały jedynie dodatki ~~na~~ za trzyletnią pracę. Zredukowano budżety wszystkich poszczególnych ministerstw na ogólną sumę 45 milj. lt.

A n t y p a ń s t w o w a d z i a ł a l n o ś ć o r g a n i z a c j i "V i l t i s". Jak podaje "Siegodnia" /Nr.328/, policja kryminalna przeprowadziła w lokalu organizacji sportowo-robotniczej "Viltis" w Kownie rewizję, przyczem znaleziono sporo materiałów, świadczących o antypaństwowej działalności członków organizacji. W związku z tem kilka osób aresztowano.

S p r a w a p o n o w n y c h w y b o r ó w b u r m i s t r z a k o w i e ń s k i e g o . Jak podaje "Siegodnia" /Nr.328/, w Radzie Miejskiej Kowna krąży pogłoski o mających wkrótce nastąpić ponownych wyborach burmistrza ze względu na to, że stan zdrowia obecnego burmistrza Vokietajtisa nie pozwoli mu sprawować obowiązków.

S p r a w a m a j ą t k u e k s p r a k a t a O l s z e w s k i e g o . Jak podają "Lietuvos Žinios" /Nr.267/, przed Sądem Pokoju w Kretyndze toczy się sprawa majątku eksprakata Olszewskiego. Do majątku tego pretendują krewni Olszewskiego. Obroną praw Olszewskiego jest znany adwokat i b.premjer A.Tumenas.

S p r a w a d y m i s j i p o s ł a l i t e w s k i e g o w E s t o n j i M a l i n o w s k i e g o . Jak podaje "Auszra" /Nr.13/, poseł litewski w Estonji Donat Malinowski zwrócił się do odnośnych czynników z prośbą o zwolnienie ze stanowiska. Donat Malinowski kandyduje do Rady Państwa.

S p r a w a d y m i s j i r e d a k t o r a "M u s ų K r a s t a s". Jak podaje "Auszra"/Nr.13/, podał się do dymisji redaktor najpoczytniejszego na Litwie pisma/o przeszło 100-tysięcznym nakładzie/ "Musų Kras-tas" Pranculis. "Auszra" dodaje, że Pranculis będzie się musiał również "podać do dymisji" jako nauczyciel gimnazjum i kandydat na dyrektora spółki "Maistas", a to ze względu na wytoczoną mu sprawę karną.

U n i e w i n n i e n i e k s i ę d z a . Jak podaje "Auszra" /Nr.12/, sędzia pokoju w Kelmach uniewinnił oskarżonego o działalność antyrządową ks.Skabęjkę.

VII. SPRAWY KŁAJPEDZKIE.

K r o n i k a .

Z j a z d Z w i ą z k u L i t w i ń ó w r o b o t n i k ó w i r z e m i e ś l n i k ó w k r a j u K ł a j p e d z k i e g o . Jak podaje "Dzień Kowieński" /Nr.268/, dn.21 i 22 listopada w Kłajpedzie odbył się zjazd członków oddziałów Związku Litwinów robotników i rzemieślników kraju Kłajpedzkiego. Oprócz oddziałów kłajpedzkich w obradach wzięli udział przedstawiciele 15 oddziałów Związku z całego kraju Kłajpedzkiego.M.in.poruszono sprawę szvkan, jakim podlegają Litwini, należący do związków litewskich, grożąc zwolnieniem ich z pracy.

